

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

A 2020/10/VII/1. sz. határozat melléklete

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. Fejlesztendő területek	4
II. A látogató bizottság értékelése	5
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	5
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége	6
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	7
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	7
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	8
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	10
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	12
ESG 1.5 Oktatók	13
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	14
ESG 1.7 Információkezelés	15
ESG 1.8 Nyilvános információk	16
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	17
Látogató Bizottság	17

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (továbbiakban: a Bizottság) az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (továbbiakban ELTE) létesítendő Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola (D248) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében egységes szerkezetű, az egész doktori iskolára kiterjed.

A doktori iskola minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai rendszeresek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között erős a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya illeszkedik a doktori iskola stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra kiváló háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ezek alapján a létesítendő doktori iskola öt évre akkreditálható.

A komolyabb hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; az ezeknek a pótlására tett intézkedéseket a MAB a következő akkreditációs eljárás során vizsgálni fogja.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A DI egyértelmű és magas publikációs követelményeket fogalmazott meg a leendő doktoranduszok számára.
- Példaértékű gyakorlat a minőségügy iránti elkötelezettség, amely különösen a DI és az egyetemi szintű minőségügyi szervezet jó együttműködésében nyilvánul meg.
- Témavezetők kiválasztásának módja, amely nyilvános felhívással történik, és előzetesen lefektetett szempontok szerint megvizsgálják a leendő témavezető tudományos tevékenységét, a doktori képzésben elért eredményeit és a témavezetettek értékelését.
- A féléves írásos beszámoló mellett a doktoranduszoknak évente, nyilvános szóbeli beszámoló keretében kell tájékoztatniuk a DI vezetését, a témavezetőket és a hallgatókat tanulmányi és kutatási előmenetelükről, terveikről. A jelenlévők a beszámolót követően javaslatokkal segítik a doktoranduszok munkáját.

I.2. Fejlesztendő területek

- A DI Minőségbiztosítási Tervének operatív jellegű fejlesztése szükséges, kapjanak helyet a konkrét minőségcélok mellett az azokhoz kapcsolható indikátorok, valamint azok ellenőrzési és visszacsatolási mechanizmusait is expliciten le kell fektetni.
- A DI Működési Szabályzatának olyan irányú módosítása szükséges, amelyben a Kormányrendelet 12. § b) pontjában és a 12/A § (1) bekezdésében foglaltak egzakt módon kifejtésre kerülnek. A Gazdálkodástudományi Intézet Doktori Szabályzata (GDSZ) és a DI Működési Szabályzatának markánsabb tartalmi lehatárolása szükséges az utóbbi dokumentum javára, tekintettel a Kormányrendelet előírásaira.
- A Kormányrendelet 12/A § (4) bekezdésének megfelelően a GDSZ-ben lehetővé kell tenni a komplex vizsga disszertációs részének ismételtetését, és ezt a honlapon is ennek megfelelően kell nyilvánosságra hozni.
- A DI szabályozó dokumentumain az életbe lépés időpontjának következetes módon való szerepeltetésére figyelmet kell fordítani.
- A DI Működési Szabályzatába, a keresést megkönnyítendő, tartalomjegyzék beillesztése szükséges.
- A DI dolgozza ki, hogy a hallgatók milyen konkrét és mérhető teljesítmény alapján kaphatják meg a kutatási tevékenységgel megszerzendő 102 kreditet, ezek egyes félévre adható részeit.

- Oktatási kreditért végzendő munkamennyiséget szabályozni kell.
- A hallgatói elégedettség (kurzusokkal, képzéssel kapcsolatos) szervezett mérési módszerét részletesen, írásban rögzíteni kell.

II. A látogató bizottság értékelése

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

Az Oktatási Hivatal 2020. március 17-én kelt levelében rendelte ki a MAB-ot szakértőként az Eötvös Loránd Tudományegyetemen létesítendő Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola ügyében. Az ELTE Gazdálkodástudományi Intézet (GTI) 2017 szeptemberében alakult az ELTE-n. Jelenleg négy alapszakot és hat mesterszakot gondoz, valamennyit a gazdálkodás- és szervezéstudományok területén. A marketing, valamint a nemzetközi gazdálkodás mesterszak 2020-ban indul. A jelenleg futó négy alap- és négy mesterszakra összesen több mint 1200 hallgató nyert felvételt 2019-ben (a februári kerestféléves felvételt is beleszámítva), ezek fele alap-, fele pedig mesterszakra. Az intézmény erre alapozva kívánja képzéseit doktori irányba is továbbfejleszteni.

Az ELTE Társadalomtudományi Karán – részben hasonló témában – működik alkalmazott közgazdaságtudomány, nemzetközi tanulmányok alapszak; közgazdasági elemző és nemzetközi tanulmányok mesterszak, ezekhez azonban nem csatlakozik doktori képzés.

Jelenleg 12 működő doktori iskola van gazdálkodás- és szervezéstudományok területén, ebből négy Budapesten, a többi a jelentősebb gazdálkodástudományt folytató egyetemi városokban, Pécsen, Miskolcon, Szegeden, Debrecenben, Győrben, Veszprémben, Gödöllőn, Kaposváron és Sopronban. A létesítendő DI kutatási területe lefedi a gazdálkodás- és szervezéstudományok főbb területeit: ökonometria, pénzügyek, számvitel, menedzsment, marketing.

Az ELTE 16 doktori iskolát működtet, hatot a bölcsészettudományok, egyet a műszaki tudományok, hármát a társadalomtudományok és hatot a természettudományok tudományterületen. A DI a Gazdálkodástudományi Doktori Tanács (GDT) alá, illetve az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) alá tartozna, hasonlóan a többi DI szervezeti megoldásaihoz, azzal a különbséggel, hogy a GTI bár intézeti formában működik, de kari jogosultságai vannak, és ennek megfelelően felállították a GDT-t. Az intézmény jelenleg nem tervez más DI-t létesíteni, így a GDT kizárólag az itt tárgyalt, létesítendő DI-t felügyelné.

A DI bármely szakterületen mesterfokozatot szerzett diplomásokat vár az önértékelés szerint, azonban a doktori.hu szerint a biztosítási és pénzügyi matematika mesterszakra épít. A lefolytatott interjúk és a Képzési Terv alapján megállapítható, hogy a DI összesen 20 kreditértékű, de 0 kredittel elszámolt egalizáló mesterszakos tárgyakkal készül azon

doktoranduszok fogadására, akik nem gazdálkodási jellegű képzésen szereztek a mesterdiplomájukat.

A DI a társadalomtudományon belül gazdálkodás- és szervezéstudományokban kíván működni, amelynek speciális szakmai fókusza az ökonometria, pénzügyek, számvitel, menedzsment, marketing, illetve új jelenségek (hálózatosodás, a nagy adathalmazok és a viselkedésgazdaság) hatásainak tanulmányozása e területeken.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, *„aki a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”.*

Egyértelműen megállapítható, hogy a létesítendő Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola törzstagjai:

Aczél Balázs, egyetemi docens,

Andor György, egyetemi tanár,

Hajdu Ottó, egyetemi tanár,

Kampis György, egyetemi tanár,

Ormos Mihály, egyetemi tanár,

Tóth Zsuzsanna Eszter, egyetemi docens,

Veress József, professor emeritus

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat.

A DI vezetője Hajdu Ottó, egyetemi tanár, az MTA doktora, 2015-ben habilitált a Budapesti Corvinus Egyetemen. Kutatási területe: többváltozós statisztikai módszerek elmélete, alkalmazása; statisztikai adatbányászat; csődelőrejelzés; egészség-gazdaságtani modellek statisztikai alkalmazása; lakossági jövedelmek eloszlása; az egyenlőtlenség és a szegénység mérése. A DI-ban kvantitatív kutatómódszertani tárgyat tervez oktatni. Több rangos nemzetközi publikáció társszerzője, pl. 2020-ban Journal of Medical Internet Research (Q1, H-index: 127, AI: 89), 2019-ben két társszerzős cikke a European Journal of Health Economics-

ban (Q₁, H-index: 50, AI: 72) jelent meg. Magyarul MTA „A” kategóriás lapokban publikál (pl. Statisztikai Szemle, Sigma). Hirsch-indexe 6. Témavezetettjei közül fokozatot szerzett két hallgató, egyikük társtémavezetéssel. Jelenleg egy PhD-hallgatója van, aki a BME Gazdálkodás- és szervezéstudományi Doktori Iskola hallgatója.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Az ELTE-n a 2015-ben kialakított és bevezetett éves minőségfejlesztési ciklus működtetése, azaz a minőségcélok kitűzésének, megvalósításának és azok értékelésének folyamata a Minőségügyi Kézikönyv CCXXIV/2016. (X. 24.) Szen. sz. szenátusi határozattal történt elfogadása révén intézményesült.

Az ELTE önálló, formális dokumentumként megjelenő Minőségbiztosítási politikát nem alkalmaz, azt a 2020. május 18-án kelt Minőségirányítási Kézikönyv 1. fejezete rögzíti, amely az intézmény egészére kiterjedően értelmezendő. Az intézményi Minőségpolitika rögzíti, hogy az ELTE a minőségcéljainak elérése érdekében az alapvető folyamatait – beleértve a PhD-képzést is – a TQM elveinek (Total Quality Management = teljes körű minőségirányítás) alkalmazásával igyekszik folyamatosan fejleszteni.

Az intézményesült minőségfejlesztési tevékenység az egyetem valamennyi szervezeti egységében egységes szabályozók mentén zajlik, ami visszatükröződik a létesítendő DI által előállított dokumentumokból is. Az alapvetően elvárt minőségbiztosítási dokumentumok rendelkezésre állnak, meg kell azonban jegyezni, hogy a DI minőségcéljainak rögzítésére egyelőre még csak az önértékelési jelentésben került sor, önálló dokumentumban (pl. a Minőségbiztosítási tervben) azok nem jelennek meg. Ennek kezelésére lépéseket szükséges tenni annak érdekében, hogy a kitűzött célok, az elvégzett feladatok és a szükséges beavatkozások a PDCA-elv (Plan-Do-Check-Act) mentén naprakészen kezelhetővé, és nyomon követhetővé váljanak.

A DI vezetésével és törzstagjaival folytatott interjúk során egyértelműen kirajzolódott, hogy elkötelezettek a DI önértékelésében deklarált minőségcélok megvalósítása iránt, és ennek érdekében magas minőségi kritériumok és egyértelműen rögzített folyamatok mentén tervezik a PhD-képzést folytatni. Ezzel szemben a DI Minőségbiztosítási terve bár kifejezetten az ESG-kritériumok alapján került kidolgozásra, mellőzi a konkrét minőségcélok rögzítését, valamint azonosíthatatlan a nevezett dokumentum érvénybe lépésének időpontja. Emellett a DI Működési Szabályzatát ki kell egészíteni, mert szabályozás helyett utalást rögzít a komplex vizsgára történő jelentkezésre és a komplex vizsga követelményeire, amik jelenleg a GDSZ-ben kerültek rögzítésre. Ez a szabályozási megoldás nem tekinthető előnyösnek,

hiszen a Kormányrendelet 12. § b) pontja és 12/A § (1) bekezdése egzakt módon előírja, hogy a felsoroltakat a működési szabályzatnak kell tartalmazni, ami jelen esetben nem tekinthető teljeskörűnek. Ezeket a dokumentációkkal összefüggésben feltárt hiányosságokat szükséges mielőbb orvosolni.

A minőségbiztosítási és -irányítási feladatok ellátása intézményi szinten egységesült szervezeti keretek között zajlik, ami a létesítendő DI esetében is irányadó. A Minőségügyi Iroda bevonásával kerül sor a DI minőségbiztosítási feladatainak tervezésére, megvalósítására és felügyeletére egyaránt. Ennek hatékonysága, eredményessége majd csak a DI tényleges működése során válik értékelhetővé.

A DI a GTI-ben definiálja intézményen belüli helyzetét, amelyet mind a GTI, mind a DI vezetője megerősített az akkreditációs interjú során. Ez a fajta szervezeti megoldás bár kérdést vet fel a doktori iskolák autonómiájának érvényesülését illetően, azonban az ELTE működési és szervezeti rendszerének több évtizedes működési hagyományai miatt nem hagyhatók figyelmen kívül. Továbbá az érintett vezetők is teljes működési összhangról számoltak be. Megítélésük szerint ez a működési mód nem akadályozza a hatékony működést, és a DI autonómiáját is biztosítottnak tekintik.

Összességében az állapítható meg, hogy az az intézményi minőségkultúra, amelybe a létesítendő DI is csatlakozni kíván, a rendelkezésre álló információk alapján stabil képet mutat. A DI képzési tevékenységre vonatkozó minőségbiztosítási eljárásrendjei kifejezetten az ESG-kritériumok alapján kerültek kialakításra, azok működési gyakorlatba történő implementációja megfelelő módon és ütemben zajlik.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A DI képzési programjai illeszkednek az ELTE tudományos és egyetemi szintű képzésfejlesztési stratégiájához. Tudományos szempontból ezt különösen három tudományterületi fókusz – hálózattudomány, pszichológia és viselkedésemélet –, valamint az adattudomány széles értelemezett integrálása adja. A DI stratégiai irányai megfelelnek a kor elvárásainak és piacképes tudást biztosítanak a doktoranduszoknak. Az önértékelés alapján a GDT évente, a DI Minőségbiztosítási Terve szerint a DIT háromévente vizsgálja felül a képzési programot.

Képzésfejlesztési nézőpontból a létesítendő DI képzése illeszkedik az ELTE mesterszakos hallgatói létszámához. Az interjúk során egymáshoz nem illeszkedő nemzetköziesedési tervekkel szembesült a Bizottság. Az EDT elnöke kiemelte a nemzetköziesítés jelentőségét, a GDT elnöke azonban jelezte, hogy a DI tervezi ugyan a nemzetközi együttműködések kiépítését, de az angol nyelvű képzés bevezetését nem; ebben a vonatkozásban elsősorban a saját hallgatóiknak szeretnének lehetőséget biztosítani.

A képzési terv kialakításánál a törzstagok, illetve témavezetők jelenlegi és végzett doktoranduszainak visszajelzéseit vette figyelembe a DI. A képzési program modern, igen nagy rugalmasságot biztosít a hallgatók számára, ugyanakkor integrálja a korszerű kutatási irányokat – mindezt elsősorban a témavezetőkön, illetve a társadalomtudományokon kívülről érkező törzstagok bevonásával. A képzési program kizárólag módszertani tantárgyakat nevez meg, és igen nagy kreditmennyiséget allokál a doktorandusz és a témavezető közös munkájára, kutatásra és az ebből kialakuló publikációk elkészítésére.

A GDSZ alapján a DI – az egyéni fokozatszerzők fogadása mellett – három képzési formát tervez indítani, amelyek követelményeit, kreditrendszerét és nyomon követését nem találta egyértelműnek a Bizottság.

A DI Képzési Tervéből – sem egyéb szabályzó dokumentumból – nem derül ki, hogy a levelező tagozatos képzés (a képzési forma DI-ban alkalmazott elnevezése: levelező tagozatos részidős szervezett képzés) pontosan milyen teljesítendő feltételeket takar. Az interjúkon elhangzott, hogy a nappali és levelező tagozat között nincs, nem lesz szervezésbeli eltérés, a Képzési Terv pedig nem tesz különbséget a képzési formák között, ebből adódóan nem egyértelmű, hogy a két képzési forma között mi pontosan az eltérés. Az EDSZ idézi az Nftv. 17. § (3) bekezdésének első mondatát: *„A részidős képzés lehet esti vagy levelező képzés munkarendje szerint szervezett képzés.”*, de a bekezdés folytatását már nem, ami a csökkentett tanóraszámokra vonatkozik (*„A részidős képzés időtartama – kivéve a szakirányú továbbképzést – a teljes idejű képzés tanóráinak legalább harminc, legfeljebb ötven százaléka lehet.”*). Erre vonatkozóan a Bizottság egyértelmű tájékoztatás és szabályozás kidolgozását javasolja.

A kötelező irányított oktatási tevékenység (félévente 6 kredit) levelező tagozaton történő teljesíthetőségét a DI működés közben tudja majd vizsgálni és értékelni.

Az önértékelés szerint az egyéni képzésben résztvevők (a képzési forma DI-ban alkalmazott elnevezése: levelező tagozatos részidős egyéni képzés) esetében *„habitusvizsgálatot folytatunk le, és az illető a témavezetőjével egyéni képzési-kutatási tervet készít”*, azonban az említett habitusvizsgálat egyedül az egyéni fokozatszerzők esetében előírt követelmény, szabályzat szintjén is. Amennyiben az egyéni képzésben résztvevőknél is terveznek habitusvizsgálatot a felvételi során, úgy azt a DI rögzítse mind szabályzati, mind pedig a felvételi felhívásban is, tekintettel arra, hogy a habitusvizsgálatnak anyagi vonzata is van.

A Képzési Terv szerint a nem gazdasági mesterszakos végzettségű hallgatóknak egalizációs tárgyakat írnak elő, amiket *„a doktori képzés első két féléve alatt [...] kritérium tárgyként kell teljesíteni”*.

A GDSZ definiálja azokat az egyéb szakmai tevékenységeket, melyekért kredit adható, ugyanakkor ezeket a tevékenységeket, krediteket sem a DI Működési Szabályzata, sem a Képzési Terv nem rögzíti. Ezt mindenképp tisztázni szükséges, valamint átgondolásra

javasolt, hogy a DI a doktoranduszait órarend-összeállítási és tanszéki Neptun-feladatok ellátásával terhelje, bízva meg.

A hallgatók oktatási tevékenységének, valamint az oktatásért járó kreditek részletesebb szabályozása szükséges. A Képzési Tervből, Működési Szabályzatból nem derül ki, hogy egy oktatási munkáért igazolt kredit mennyi munkaórát/munkaterhelést jelent. Az interjúk során a Bizottság úgy értesült, hogy a hallgatók az 1-2. félévben kizárólag órát látogathatnak (hospitálhatnak), 3. félévben felügyelet mellett 1-1 szemináriumi alkalmat tarthatnak, majd 4. félévtől vállalhatnak önálló előadást. Ezt a tervezett gyakorlatot javasolt a Képzési Tervben is rögzíteni.

Publikációs kreditek egyértelműek, világosan definiáltak, ugyanakkor a kutatási blokkon belül meglehetősen sok, 102 konzultációs kreditet adhat a témavezető saját hatáskörben, a DI-n belüli egyeztetés nélkül a doktorandusz konzultációs tevékenységére. A Képzési Tervben említett ún. konzultációs szerződésről további információ nem áll rendelkezésre. Szükséges a konzultációs kreditek teljesítésére vonatkozó átlátható minimumszabályozás lefektetése a Képzési Tervben, hogy mind a témavezetők, mind a témavezetettek tisztában legyenek azzal, hogy milyen tevékenységgel szerezhetnek kreditet.

A Képzési Terv szerint igen sok döntést szintén a témavezető hoz meg (egalizációs tárgyak kiválasztása, munkaterv értékelése, stb.) ezért célszerű a témavezetői tevékenység kritériumait pontosan definiálni, és valamilyen fórumot létrehozni, amelyen keresztül ezek az egyéni döntések transzparenssé válnak. Különösen jelentős ez a külsős témavezetők esetében.

Doktori képzés esetén legfontosabb a kutatási tevékenység, és az önértékelésben szereplő adatok szerint a DI erre kellő hangsúlyt fektet. Ugyanakkor a kreditekért elvárt követelményeknek minden esetben transzparensnek kell lenniük.

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A DI figyelembe veszi a hallgatói szükségletek sokszínűségét ehhez kapcsolódóan a jelentkezők nappali, levelező és (levelező) egyéni képzési forma közül választhatnak. Utóbbi kettő kifejezetten a piaci szférából érkező jelentkezőknek nyújt lehetőséget a doktori fokozat megszerzéséhez.

A DI céljai között szerepel, hogy multidiszciplináris elemeket integráljon a kutatási területébe, ez már a felvételi kritériumokban érvényesül, hiszen a jelentkezők bármilyen mesterszokról jelentkezhetnek a DI-ba. A DI témavezetői és oktatói több tudományterületről, valamint különböző neves hazai tudományos műhelyekből érkeztek, ezáltal lehetőség nyílik korszerű és sokszínű tanítási módszerek alkalmazására.

Az önértékelés kitér arra, hogy a témavezetőket ösztönzik arra (a teljesítményértékelés részeként), hogy a hallgatóikkal közösen konferenciaelőadásokra készüljenek, így a doktoranduszoknak módjuk van arra, hogy a tudományos közösségbe konferenciárésztétel formájába minél előbb belépjenek. Emellett a témavezetők és témavezetettek közös pályázatait is prioritásként szerepelnek a tervek között.

A hallgatók panaszkezelési lehetőségei egyértelműen szabályozottak, a doktoranduszok érdekképviseletét, valamint a jogsegélyszolgáltatásokat a doktorandusz önkormányzat látja el. Az önkormányzat képviselőit a doktoranduszok választják meg.

A DI Működési Szabályzata szerint a hallgatók félévente visszajelzést kapnak kutatási előrehaladásukról. Ennek része az, hogy a hallgató beszámolót nyújt be a tanulmányi, oktatási, kutatási és publikációs eredményeiről. Emellett több oktató is (témavezető, illetve azon oktatók, akiknek rálátása van a hallgató előrehaladására) írásban értékeli a hallgatót, amit a GDT összesít, és kiváló, jó, és fejlesztendő kategóriákba sorolja a hallgató féléves tevékenységét.

A hallgatói visszajelzés legfontosabb fóruma az egyetemen működő doktori iskolák bevett gyakorlatának számító éves szóbeli, konferenciajellegű beszámoló, amely során reflektálnak többek között az előző féléves munkatervek teljesítésére. A konferencián a hallgatóknak nemcsak a DI vezetője és az oktatók előtt szükséges beszámolniuk, hanem hallgatótársaiknak is. A beszámoló eredményeként a hallgatók egymást motiválják, szakmai viták és párbeszéd, akár közös kutatások is létrejöhetnek.

A hatékony témavezetést ösztönzi a hallgatók számára kötelező publikációs kurzusok (összesen 48 kredit) teljesítése, mely során a fokozatszerzéshez szükséges publikációk elkészítése zajlik.

A DI hazai viszonylatban nagyszámú témavezetővel tervezi működését, így biztosított a lehetőség, hogy a témavezető-doktorandusz arány kiegyensúlyozott legyen. A GDSZ egyértelműen, négy témavezetettben maximálja a témavezetőként vállalható hallgatók számát.

A doktoranduszok oktatói tevékenységét mentorálással támogatják. A mentor végigkíséri a doktoranduszt a tárgyfejlesztéstől, az oktatási anyagok készítésén keresztül a tényleges órátartásig és értékelésig. A doktoranduszok óráit – a többi oktató által tartott órákhoz hasonlóan – a hallgatóik értékeli OHV-kérdőíven keresztül, a kapott visszajelzésekről a mentorról egyeztetnek, kijelölve a fejlődési irányokat.

Ajánlások

Javasolt sablont készíteni a féléves hallgatói munkatervhez, valamint a féléves írásos hallgatói beszámolóhoz. Szintén javasolt (az érintett hallgatóknak) a munkatervben rögzíteni a teljesítendő egalizáló tárgyakat (tárgynév, kreditérték).

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A felvételi követelményeket egyértelműen bemutatja a honlap. A DI nem kizárólag a meghirdetett témákban várja a felvételizők jelentkezését, a jelentkezőknek – a honlap ajánlása szerint – érdemes kapcsolatba lépni a kiválasztott témavezetővel, hogy egyeztessék a tématervet.

A „Felvételizőknek” menüpont alatt elérhető felvételi felhívás részletes, egyértelmű; a költségtérítés összegénél „később meghatározandó Ft/félév” szerepel. A GDSZ értelmében az önköltség összegét a felvételi tájékoztató tartalmazza, mértékét a GTI határozza meg. Arra ügyelnie kell majd a DI-nak, hogy az önköltség összegéről időben – a felvételi meghirdetésekor – nyújtson tájékoztatást az érdeklődőknek. A honlap utal arra, hogy Európai Unió kívüli hallgató is jelentkezhet költségtérítéssel formában, bár a képzés nyelve kizárólag magyar. Ugyanitt olvasható, hogy a nappali tagozatos szervezett képzés időtartama 4+4+2 félév, ami ebben a formában pontatlan megfogalmazás. A doktori képzés nyolc féléves, ahogy azt a DI Képzési Terve is bemutatja.

Az aktuális témakiírásokról a doktori.hu-ra vezető link formájában nyújt majd tájékoztatást a DI. A tantárgyi tematikákat a képzési terv tartalmazza, valamint elérhetők a honlapról is.

Az önértékelés szerint, valamint a GDSZ értelmében a felvételi bizottságokat a GDT hagyja jóvá. A felvételi bizottságok vizsgálják a jelölt kutatási tervét, annak megvalósíthatóságát, valamint azokat a feltételeket, amelyek a kutatóhelyen szükségesek a kutatási program teljesítéséhez. A felvételre csak akkor kerülhet sor, ha a DI (belső vagy külső szakemberek segítségével) tudja biztosítani mind a megfelelő témavezetést.

A doktorandusz önkormányzat képviselői az interjú során beszámoltak az egyetem már működő doktori iskoláiban lezajlott komplex vizsgák tapasztalatairól. A komplex vizsga teljesíthetőségével kapcsolatban egyetemi szinten nem merültek fel problémák, a hallgatók marginális számú egyéni esetet leszámítva jellemzően tudták teljesíteni az elvárt követelményeket.

A létesítendő DI szabályzatai a komplex vizsgára vonatkozó követelményeket egyértelműen tartalmazzák. A vizsgabizottság összeállításához megkívánt kritériumok, a vizsga lebonyolításának módja a GDSZ-ben, a komplex vizsgához szükséges tantárgyak listája a Képzési Tervben vannak rögzítve. A hallgatók számára elegendő információ áll rendelkezésre a felkészüléshez. A komplex vizsga ismételtetésének szabályozását – a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően – a DI-nak módosítani szükséges a GDSZ-ben.

A fokozatszerzés publikációs és nyelvi követelményei rögzítettek a DI Működési Szabályzatában. A kötelező kutatóhelyi vita, valamint a nyilvános vita feltételrendszerét az Egyetemi Doktori Szabályzat (EDSZ) tartalmazza.

ESG 1.5 Oktatók

A DI 15 oktatóval és témavezetővel tervez indulni a gazdálkodástudományok igen széles spektrumát képviselve. Az interjúk során az érintettek egyértelműen kifejtették, hogy a feltételek oktatói és témavezetői munkájukhoz rendelkezésre állnak. Elsősorban a publikációs motivációjuk, a tehetséggondozás fontossága, és a tehetséges mesterhallgatókkal való foglalkozás igénye került kiemelésre. Az ELTE különböző szintű vezetői – rektorhelyettesek, a GTI vezetői, illetve az EDT vezetője kiemelték a nemzetközi lehetőségeket, elsősorban a kutatási projektekhez való kapcsolódást, és az egyetem egyéb műhelyeivel való együttműködést az oktatók számára.

Az interjúk során a szigorúan vett szakmai fejlődésen túli egyéb fejlődési lehetőségek vonatkozásában (pl. nyelvi vagy digitális, pedagógiai képzés) elhangzott a pedagógia képességek fejlesztésének jelentősége, mivel az utánpótlás-nevelés is kiemelt célja a DI-ban folyó munkának. Ugyanakkor az oktatókkal lefolytatott interjú során inkább az derült ki, hogy ezek a pedagógiai készségek velük szemben már elvárás, hiszen organikusán kialakulnak a munka során.

Az oktatók hallgatói véleményezése (OHV) kérdőíves módszert a DI nem szándékozik alkalmazni, tekintettel a doktori kurzusok alacsony hallgatói létszámára és az ebből fakadó könnyű azonosíthatóságra. A DI intenzív, személyes hallgatói diskurzusokat, kvalitatív kutatómódszertan (pl. Q rendszerező technika csoportmunka módszerével) használatát említi az önértékelésben.

Nem szerepel tájékoztató az önértékelésben, illetve a DI dokumentumaiban olyan szolgáltatásokról, amelyek az oktatók pályázatfigyelési, külső forrás szerzési tevékenységeit támogatja. Ezzel kapcsolatosan azért is célszerű lenne intézkedéseket hozni, mivel az ezekben való részvétel igen komoly intézményi stratégiai célként jelenik meg.

Az oktatók és témakiírók kiválasztása szabályozott és egyértelmű, az EDSZ és a Minőségbiztosítási Terv is kitér a követelményekre, és azok folyamatos felülvizsgálatára, nyomon követésére. A DI vezetője elkötelezett abban, hogy a témaválasztások kövessék az aktuális tudományos trendeket, és a témavezetők kiválasztási rendszere is ezt szolgálja. A témavezető elé állított alapvető feltétel, hogy legyen megfelelő fokozata, rendszeresen végezzen magas szintű tudományos munkát, rendszeresen publikáljon és szakdolgozatok, illetve PhD-disszertációk sikeres vezetésével igazolja, hogy jártas a témavezetésben. A témavezetők és az oktatók teljesítményét a GDT rendszeresen méri és értékeli, ebben a hallgatói visszajelzésekre épít; valamint a témavezetést az éves egyetemi szintű teljesítményértékelésnél figyelembe veszik. A témavezetők személyéről a GDT dönt.

A DI további témavezetőket kíván bevonni az ELTE társkarok (PPK, TáTK, TTK) oktatói közül. Évente nyilvános felhívással tervez keresni olyan kutatókat, akiket az előzetesen lefektetett

minőségi szempontok szerint megfelelőnek találják: tudományos publikációs tevékenység (önállóan és doktoranduszaival), témavezetettek időarányos előmenetele, komplex vizsga és védés minősége, és a témavezetettek értékelése. A DIT ezek alapján tervezi értékelni témavezetőiket, illetve tervezi, hogy akár külföldi témavezetőt is felkérnek.

Összességében megállapítható, hogy a DI oktatóinak munkássága és koreloszlása is ígéretes, magas szintű, és a jövőben is fenntartható tudományos tevékenységet, illetve témavezetési motivációt mutat.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A tanulástámogatás egyik legfontosabb eleme a könyvtári szolgáltatások elérhetősége és azok színvonala. A DI hallgatói számára a könyvtári szolgáltatások az ELTE Egyetemi Könyvtárban lesznek elérhetőek. A Könyvtár a hazai közgazdasági profilú könyvtárakkal rendszeresen folytat konzultációt a Könyvtárak Kollégiuma szerveződés keretében. A könyvtár az elmúlt évek során megkezdte a közgazdasági és az ehhez kapcsolódó társtudományok szakirodalmának gyűjtését. A GTI számára az elmúlt években már az Egyetemi Könyvtárban volt elérhető az állomány, tehát az oktatási helyszín és a könyvtár fizikailag nem egy helyszínen található. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a hallgatók számára nem jelentett problémát a könyvtári szolgáltatások fizikai elkülönülése. A gazdaságtudományi képzés során a szakirodalmi forrásokat jellemzően elektronikus formában igényelték a hallgatók és az oktatók is. A DI számára helyben elérhető könyvtári szolgáltatást nem terveznek egyelőre, amennyiben igény lesz erre, az Egyetemi Könyvtár biztosítani tudja fiókkönyvtár létrehozását.

A Könyvtár fogja biztosítani a DI hallgatói számára az MTMT-felület elsajátításhoz szükséges ismeretek átadását, valamint kezeli az MTMT-felületet. Emellett az Egyetemi Könyvtár plágiumellenőrzési szolgáltatást biztosít a hallgatók számára.

Az önértékelés szerint a GTI évente szervez nyári egyetemeket, ahová neves külföldi oktatókat is meghív. Ezek a doktoranduszok számára nyitott kurzusok, ami szintén hozzájárul a tanulástámogatáshoz és az oktatás minőségének elemeléséhez.

A tanulmányi ügyeket a GTI Tanulmányi Hivatalának doktori ügyintézője fogja elvégezni. Az ELTE már működő doktori iskoláiban az elmúlt félévben tovább bővültek az elektronikus ügyintézés lehetőségei tekintettel a járványhelyzetre. Az ügyintézés kevés okiratot kivéve, elektronikus úton zajlik, a DI-ban elektronikus lecke-könyvet fognak alkalmazni.

Az ELTE több kollégiummal rendelkezik, a doktoranduszoknak kollégiumi elhelyezésre van lehetőségük.

ESG 1.7 Információkezelés

A GTI közvetlen kapcsolatot vett fel – tapasztalatcsere céljából – az ELTE többi doktori iskolájával (vezetők, ügyintézők), az intézet és DI képviselői részt vettek az EDT ülésein, ahol az éppen akkreditációs eljárás előtt álló doktori iskolák felkészülését követhették nyomon. Az így szerzett tapasztalatokat, információkat felhasználva készítették elő a DI szabályzó, valamint létesítéshez szükséges dokumentumait. Az önértékelést a DI törzstagjai készítették, ezt a folyamatot támogatta az intézmény Minőségügyi Irodája, a GTI tudományos ügyekkel foglalkozó igazgatóhelyettese és az intézet Minőségfejlesztési Bizottságának kollégái. A DI külön kiemelte jelenlegi titkárának – aki az Oktatási Igazgatóság osztályvezetője is egyben – segítő, támogató munkáját. A DÖK bár tudott a létesítési és akkreditációs folyamatról, visszajelzésük alapján nem lettek bevonva a munkába, a DI törzstagjai kérdezték meg témavezetett hallgatóik véleményét az esetleges fejlesztési irányokról.

Az EDSZ rögzíti, hogy a karoknak, így feltehetően a GTI-nek is éves gazdasági beszámolót kell készítenie – melyet az EDT megtárgyal – az állami támogatás és a doktori képzés bevételeinek felhasználásáról (cél – célokra fordított összeg bontásában). A GDSZ szerint a DIT rendszeresen értékeli a DI tevékenységét, azon belül az oktatók törzstagjai, témavezetői, oktatói tevékenységét; a DI Minőségbiztosítási Terve pedig rögzíti, hogy a DI éves beszámolóval tartozik a GDT és EDT felé, melyben értékeli működését, pénzügyi, oktatási, kutatási és egyéb tevékenységét.

A témavezetők, oktatók teljesítményértékelésével kapcsolatban kétféle tájékoztatás érhető el. Az önértékelés szerint ezt a feladatot a GDT végzi rendszeres időközönként (feltehetően a már említett DIT éves jelentését alapul véve), míg a GDSZ és a DI Minőségbiztosítási Terve alapján ez évente a DIT feladata. Ezt az esetleges kétlépcsős ellenőrzést javasolt tisztázni vagy a folyamatleírást pontosítani.

Mivel létesítendő doktori iskoláról van szó, az információk gyűjtése még nem kezdődhetett meg. A DI önértékelésében részletesen és egyértelműen definiáltak a minőségcélok és a megvalósulásukat mérő indikátorok (DI, hallgatók és témavezetők-oktatók bontásban), azonban a hiányzó részeket javasolt a DI Minőségbiztosítási Tervében is rögzíteni. Szintén az önértékelés szerint *„A DIT és a GDT folyamatosan azonosítja és dokumentálja a külső (munkaerőpiaci szereplők, fenntartó, egyéb intézményi szereplők stb.) és a belső érdekelt feleket (hallgatók, oktatók, nemoktatók), azok elvárásait és elégedettségét”,* azonban arra vonatkozó információ, leírás nem érhető el, hogy a felméréseket milyen módon tervezik kivitelezni.

A végzett doktoranduszok pályakövető vizsgálata az országos Diplomás Pályakövető Program (DPR) keretében történik. A DI Minőségbiztosítási Terve alapján a kérdőív kidolgozása – a GDT véleményének figyelembevételével – az egyetemi Minőségfejlesztési Bizottság feladata. A beérkezett adatokat az egyetem Minőségügyi Irodája dolgozza majd fel és hozza nyilvánosságra.

Az információkezelés vonatkozásában a DI tervezett gyűjtési, elemzési és értékelési tevékenysége megfelel a sztenderdnek.

Ajánlások

Ajánlott az ODT 2019. november 22-i ülésén elfogadott minőségcélokat és indikátorokat a DI Minőségbiztosítási Tervébe átvezetni, és ezeket pontosítani, illetve kiegészíteni.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI intézeti honlapon kialakított felülete informatív, letisztult, a doktori képzésre vonatkozó szabályzatok, dokumentumok, formanyomtatványok (pl. jelentkezőlap komplex vizsgára, bírálati eljárás indításához) könnyen megtalálhatók. Az önértékelésben foglaltak szerint a honlap karbantartásáért, aktualizálásáért a GTI honlapjáért felelős kommunikációs szakember felel.

Az intézeti honlapon a „Doktori képzés” alatt kapott helyet a DI névre szóló menüpontja, valamint a „Hallgatóknak”, „Felvételizőknek” és a „Tudományági Doktori Tanács” menüpontok, utóbbi a tanácstagok doktori.hu-s profiljára vezető linkeket is tartalmazza. Talán ez a felosztás megnehezítheti az érdeklődők, doktoranduszok tájékozódását, ugyanis a DI menüpontja és a mellette lévő „Hallgatóknak” menüpont egyaránt fontos és több pontban azonos információkat, szabályzókat tartalmaz. Az interjúk során a Bizottság úgy értesült, hogy az egyetem, valamint a GTI a közeljövőben nem tervezi újabb DI létesítését, ezért javasolt egy szinten, nem szétválasztva megosztani a tájékoztató anyagokat.

A DI menüpontja alatt már előre kialakított almenüpontok mutatják az idővel megosztásra kerülő adatokat, kimutatásokat (pl. Felvételi adatok, Doktori védések, Fokozatot szerzett adatok). Ugyanitt található a DI elérhetőségei, külön menüpont mutatja be a törzstagokat (MTMT-linkkel), valamint tételesen felsorolja a GTI nemzetközi kapcsolatait, amelyeket majd a DI is hasznosítani tervez.

A disszertációkat gyűjtő ELTE Digitális Intézményi Tudástárra (EDIT) vezető link feltehetően a „Fokozatot szerzett hallgatók” menüpont alatt lesz elérhető.

Az EDSZ (2016) struktúrája átlátható, a GDSZ (2019) ennek 6/7. számú mellékletét képezi. Az EDSZ-től különálló dokumentum az ELTE Habilitációs Szabályzata (2006), ami részletesen bemutatja a cím odaítélésének folyamatát és követelményrendszerét.

A GDSZ többek között részletesen bemutatja a doktori képzés és fokozatszerzés szervezeti keretét (a tanácsok és a DI felépítését, vezetését), a doktori képzés formáit, a tanulmányi kötelezettségeket, doktori eljárást. Emellett szabályozza a kreditelismerést és -átvitelt, a Co-tutelle és részképzést, áthallgatást.

A DI Működési Szabályzata (2019) bemutatja jelentkezés és felvétel követelményeit, a doktoranduszok előrehaladását mérő és értékelő féléves és éves beszámoltatási rendszert, valamint a fokozatszerzési eljárás DI-specifikus követelményeit. A DI Működési Szabályzatába, a keresést megkönnyítendő, tartalomjegyzék beillesztése szükséges.

A DI Minőségbiztosítási Terve jelen formájában nem teljes, javasolt az önértékelésben ismertetett minőségcélokat és indikátorokat beilleszteni. A dokumentum tartalmazza a DI alapvető folyamatainak (felvételi, témavezetők-oktatók kiválasztása, hallgatók értékelése, fokozatszerzési eljárás) minőségbiztosítását, valamint a minőség szabályozás gyakorlatba átültetett eszközeit (pl. DIT éves beszámolója, honlap és doktori.hu felület karbantartása, legalább havi egyszeri frissítése).

A DI Minőségbiztosítási Terve és Működési Szabályzata közötti tartalmi átfedést (Hallgatók féléves beszámolója és értékelése; Hallgatók éves beszámolója) javasolt megszüntetni, tekintettel arra is, hogy az ismétlődő részre utalást tesznek a paragrafusszám megjelölésével. Az oktatók, témavezetők főként a DI honlapját és az intézményi, belső kommunikációs rendszert tekintik tájékozási felületnek. A nyilvánosság elvének megfelelően, a DI Minőségbiztosítási Tervében rögzíti az Országos Doktori Adatbázis (ODT), valamint honlapja naprakészen tartását, illetve a komplex vizsga, a kutatóhelyi vita és a doktori védés helyét és idejét szintén a honlapján teszi majd közzé.

Ajánlások

Bár hivatkoznak a Működési Szabályzat releváns pontjaira, javasolt a pontozás szabályait a felvételi felhívásban is ismertetni.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

A DI a MAB doktori iskolákra vonatkozó akkreditációs eljárásán túl, más külső minőségbiztosítási eljárást jelenleg nem alkalmaz.

Látogató Bizottság

Elnök: Primecz Henriett, egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

Tagok:

Nemeslaki András, egyetemi tanár, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Miskolciné Mikáczó Andrea, egyetemi docens, Szent István Egyetem

Kápolnai Zsombor, doktorandusz, Szent István Egyetem

Dányi Beatrix, szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Online interjúk időpontja: 2020. szeptember 9.